

Jornada sobre els Models Lingüístics de la Comunicació Audiovisual. «El valencià de la futura RTVV» (València, 19 de maig de 2017). — La Facultat de Filologia de la Universitat de València (UV), de la mà organitzativa d'Emili Casanova i Daniel Casals (directors dels departaments de Filologia Catalana de la UV i de la UAB respectivament), va acollir el passat 19 de maig de 2017 la «Jornada sobre els Models Lingüístics de la Comunicació Audiovisual», amb el lema «El valencià de la futura RTVV: reptes i oportunitats». Amb dues conferències (inaugural i de clausura), tres ponències i dues taules redones, van intervenir-hi especialistes de la llengua i mitjans de comunicació amb l'horitzó de l'obertura de la nova radiotelevisió valenciana, sense data prevista, després que un 29 de novembre de 2013 s'apagaren les pantalles de RTVV; una ràdio i una televisió valenciana que havia començat a emetre un 9 d'octubre de 1989. Aquesta fita de fa més de vint anys va marcar la inflexió d'una novetat per a la llengua, que corregia així l'anomalia que representava que el País Valencià no disposara de mitjans propis. Ara, amb la recentment creada Corporació Valenciana de Mitjans de Comunicació i nomenat el consell rector, ja s'han posat en marxa diverses accions (entre aquestes, l'elaboració d'un llibre d'estil) per començar a emetre al més prompte possible.

En aquella etapa de 1989 la llengua havia gaudit de sis anys a l'ensenyament (després de la Llei d'Ús de 1983), però l'experiència del valencià audiovisual era pràcticament nul·la (amb les excepcions del programa de ràdio *De dalt a baix* i les emissions d'Aitana pel circuit valencià de RTVE). Ara, ja no es parteix de zero i el País Valencià compta amb més de vint anys de la llengua en l'àmbit públic de la comunicació (tant oral com escrita). Aquells anys noranta, s'encetà el valencià mediàtic amb un llibre d'estil multicopiat i amb l'experiència d'unes jornades organitzades per l'IIFV en 1987 amb el títol «Jornades sobre la Llengua Oral als Mitjans de Comunicació» (publicades davall el títol «La llengua als mitjans de comunicació» en 1990, Universitat de València, ed. Antoni Ferrando).

Així doncs, amb la previsió que entre 2017 i 2018 comence la nova televisió, es replanteja de nou el model de llengua que cal usar en la comunicació, sobretot reflexionant sobre els encerts i els errors comesos durant l'etapa 1989-2013. És amb aquest objectiu que es presenta la jornada a la UV, amb la intenció d'aplegar les opinions i els criteris d'algunes de les persones relacionades amb el món de la llengua i la comunicació en els diferents àmbits lingüístics de la llengua catalana.

Després d'una taula institucional, amb la presència de Joan Rafael Ramos (director de l'IIFV), Rubén Trenzano (director general de Política Lingüística i Gestió del Multilingüisme de la Generalitat Valenciana), Ramon Ferrer (president de l'AVL), Carles Padilla (degà de la Facultat de Filologia de la UV) i Antoni Ferrando (AVL, IEC), començà l'acte amb la conferència inaugural a càrrec de Rosa Agost (UJI), que presentà diverses mirades de la nova llengua que és patrimoni de tots i de totes. Agost ha estat nomenada membre del grup de redacció del Llibre d'Estil de la nova radiotelevisió, juntament amb Rafa Xambó (president, membre del consell rector de la CVMC), Nathalie Torres (subdirectora general de PLGM de la GVA), Josep García Illa (tècnic de la GVA), Josep Palomero (AVL) i les periodistes Remei Blasco i Anna Peña.

Seguidament, Ernest Rusinés, cap dels lingüistes de TV3 i Catalunya Ràdio (i de la CCMA en general), va explicar el funcionament i l'estructura del Departament d'Assessorament Lingüístic (DAL), que té vora trenta lingüistes en aquesta tercera etapa de ràdio i televisió catalanes (1983-2009: criteris interns, publicació de llibre estil TV3...; 2009-2014: creació de la Unitat d'Assessorament Lingüístic UAL amb Oriol Camps, i 2014-2017: simplificació i confluència de TV3 i CatRad, amb el portal esAdir.cat). Rusinés explicà que hi ha entre 10 i 12 persones que s'encarreguen d'Informatius i Esport, 3-4 persones en Programes; 1 persona en Comercial; 1-2 persones en Dramàtic (producció pròpia com *La Riera*), 1 persona en Mitjans Digitals, 10 persones en Ràdio i 1 persona en el portal esAdir. Rusinés explicà que el lingüista treballa en l'equip al mateix nivell que el decorador, el guionista, l'il·luminador... (el que anomenen "lingüista incrustat"). Cal dir que en

desembre de 2016 tres representants de la recentment creada Comissió d'Assessorament Lingüístic de la CVMC (CALCOVA-MC) van visitar les instal·lacions de TV3, on van assistir *in situ* al treball diari del DAL, de la mà del seu director Ernest Rusinés.

La primera taula redona començà amb la presentació del moderador, Artur Ahuir, que en situà els límits del títol «Normativa i llengua estàndard en els registres televisius». Començà V. García Perales (CEU UCH i membre de la CALCOVA-MC), que destacà que cal tindre una formació molt acurada i que el model el marcaran les persones triades (periodistes i lingüistes) en la nova radiotelevisió, a partir d'una certa convivència i convivència de formes lingüístiques. Continua el professor Josep Gifreu (UPF), que plantejà la necessitat d'un model de llengua compartit per tot el català, que permetera l'intercanvi de produccions i la cooperació lingüística. Seguidament Rosa Calafat (UIB/CCMA) presentava una visió emocional de la "paraula" i quina tria havien de fer els mitjans com a font de competència lingüística amb una llengua planificada. Cedia la paraula a Jordi Domingo (RTV Andorra), que parlà de l'experiència d'una televisió en l'únic lloc on l'única llengua oficial és el català i en un panorama amb un 80 % de periodistes de fora d'Andorra.

De vesprada començà la seua intervenció Joaquim Maria Puyal (IEC/CatRad), que comentà —i experimentà en directe— la llengua de les retransmissions esportives. Ser consumit és la condició, no l'objectiu de la comunicació. Per tant, calia "crear" una llengua àgil, atractiva, plena de recursos expressius. Seguidament, la professora Mar Massanell (UAB) impartí la ponència «El col·loquial mediatitzat de les sèries de ficció i el català nord-occidental: un encaix difícil?». Massanell exposà el tema del pseudocol·loquial i el col·loquial mediatitzat en un món cada vegada més orientat del català occidental (Andorra, Aragó catalanòfon i Catalunya nord-occidental), on impera la norma del prestigi del català oriental, que confegeix l'estàndard planificat.

La segona taula redona fou introduïda per Lluís B. Polanco (UV), que situà el tema de «L'assessorament lingüístic en els espais de televisió i ràdio» amb referències als nous models de llengua i els nous models de parlants, davant d'una llengua minoritzada que disposa de cada vegada menys gent amb competència lingüística suficient. El primer membre de la taula, Oriol Camps (IEC, exdirector UAL CatRad), destacava que l'assessorament va adreçat a persones, no a textos, per tal com l'aportació més important i decisiva és la que fan els locutors, en la tria dels quals caldria posar la prioritat. L'estàndard no hauria de distraure ni interferir i convé distingir els diferents registres d'acord amb el tipus de programa: formals (notícies), informals (sèries de ficció). Seguidament, intervingué Juli Esteve (InfoTV), que defensà l'ús d'una llengua sense estridències on l'objectiu és el que es diu més que no pas com es diu. Després, Carla González (UAB) plantejà un panorama molt millor que el que teníem pel que fa al doblatge, la ficció i la publicitat. Per últim, Germà Llorca (UV) defensà la bona formació del comunicador a la universitat per fornir de bons periodistes la futura radiotelevisió.

La jornada acabà amb la ponència de Rafa Xambó (membre del consell rector de la CVMC) amb el títol «El valencià en el nou marc de la comunicació audiovisual». Xambó, com a president del grup que lidera l'elaboració del Llibre d'Estil de la nova radiotelevisió, avançà que la primera reunió de l'equip va anar molt bé i aproximadament en juny de 2017 ja estiga avançat el projecte. Així mateix avançà la formació lingüística del periodista (C2) o tècnics i altres (B1) que vulga entrar a treballar a la nova radiotelevisió. Es potenciarà la figura del "periodista lingüista", és a dir, que llevaran feina als lingüistes contractats perquè estan acreditats com a tals (amb un alt nivell de competència lingüística). De fet, hi haurà 12 lingüistes i uns 200 periodistes. Assenyala que el valencià serà la llengua predominant i, en alguns casos, exclusiva de la nova televisió.

La Jornada va ser organitzada pels departaments de Filologia Catalana de la UV i UAB, l'II-FV, l'AVL, la DGPLGM de la GVA, l'Associació Tirant lo Blanch, la Universitat CEU Cardenal Herrera i el Departament de Teoria dels Llenguatges de la UV. Totes les conferències, ponències

i taules redones van ser enregistrades pel Taller Audiovisual (TAU) de la UV i estan disponibles en web.

Vicent F. GARCIA PERALES
Universitat CEU Cardenal Herrera

Congrés Joan Coromines i el País Valencià (Vinaròs i Rossell, dies 25, 26 i 27 de maig de 2017). — Els dies 25, 26 i 27 de maig de 2017 entre localitats del Maestrat, concretament a Vinaròs i a Rossell com a seus acadèmiques, s'aplegaren setze estudis diferents en el congrés «Joan Coromines i el País Valencià» amb l'objectiu de seguir aprofundint en l'estudi dels lligams entre Joan Coromines i Vigneaux (1905-1997) i el País Valencià, la varietat valenciana de la llengua, els pobles i la gent del país vint anys després de la seua mort i una dècada després de la commemoració del centenari del seu naixement (2005-2006). Aquest esdeveniment acadèmic, organitzat per l'Institut d'Estudis Catalans, concretament per tres dels seus membres numeraris, José Enrique Gargallo Gil, Vicent Pitarch Almela i Miquel-Àngel Pradilla Cardona, amb els quals van col·laborar la tècnic lingüístic de l'Ajuntament de Vinaròs Maria Josep Arayo Sola i Josep Meseguer-Carbó de l'entitat cultural Maestrat Viu, va comptar amb Maria-Reina Bastardas, Joan Fontana i Tous, Antonio Torres Torres, Matteo Rivoira i Nikola Vuletić com a comitè científic, i amb més d'un centenar d'estudiosos i encuriosits que es concentraren a sentir les diverses intervencions.

La inauguració oficial del congrés «Joan Coromines i el País Valencià», que tingué lloc a l'edifici Aviva de Vinaròs a partir de les cinc i mitja de la vesprada de dijous, fou conduïda inicialment per Marc Albella Esteller, regidor de Cultura del primer ajuntament amfitrió. Des de la taula inaugural participaren Maria Teresa Cabré i Castellví, com a presidenta de la Secció Filològica de l'Institut d'Estudis Catalans, que destacà l'encert d'abordar l'obra calidoscòpica de Coromines en un territori a mig camí entre les grans capitals; Ramon Ferrer Navarro, com a president de l'Acadèmia Valenciana de la Llengua, que destacà l'obra de Coromines com a un dels pilars per a la potenciació i la valoració públiques del valencià, i proposà obrir noves línies de col·laboració per aprofundir en la coneixença dels seus treballs inèdits; i, per últim, Enric Pla Vall, alcalde de Vinaròs, donà la benvinguda als congressistes i els emplaçà a xalar de la ciutat i de la comarca. A continuació, José Enrique Gargallo Gil, com a organitzador principal del congrés, va prendre la paraula per presentar la conferència inaugural encarregada al catedràtic Antoni Ferrando Francés, que sota el títol «El lèxic del *Llibre dels feits* i del *Curial e Güelfa*, segons Coromines» va resseguir inicialment l'anàlisi i la justificació de tres mots del *Llibre dels feits* que l'etimòleg considerava d'origen mossàrab (*furt*, *vega* i *fonda* 'fona'), i va continuar amb la comprovació d'"el color lèxic" del *Curial e Güelfa* a partir de la reproducció dels judicis corominians d'una selecció de mots (*almànguena*, *jässena*, *alqueria*, *ausades*, *marjal*, (*a*)*plegar* 'arribar', *son poc a poc* i *ton poc a poc*), que, en conjunt, li permeteren constatar la vigència de les conclusions de l'obra de Coromines i el rept que representen per als admiradors crítics els aspectes més discutibles.

La vesprada de dijous se succeïren quatre ponències, que començaren per la del mestre Germà Colón, que, sota el títol «Joan Coromines al nord del País Valencià», es mostrà admirat pel treball del barceloní, tot i que en destacà les possibilitats de millora de les propostes etimològiques a partir de la documentació, com ara la del mot castellanenc *atalbar* 'estabornir, atuir, deixar ensopit, atabalar', o de la consideració de les paraules dins del seu camp semàntic; a més, Colón aportà una nòmina de més de vuitanta vocables castellanencs a fi d'humanitzar la figura de Coromines per no haver-los tractat aquest en profunditat. En la intervenció «La presència del *DCVB* en l'obra de Joan Coromines», la professora Maria Pilar Perea quantificà en més d'un miler les referències a Coromines, especialment dins de les propostes etimològiques, però també en definicions, topò-